

Aan de Staten van Drenthe,
Postbus 122,
9400 AC Assen.

PROV. BESTUUR VAN DRENTHE
No.: 2006001447
Ingek.: 9 FEB 2006
Class nr.:
TE BEH. DOOR: SG

Assen, 9 februari 2006.

Geachte Statenleden,

Bij de OPD zijn thans weer een fors aantal fouten toegevoegd aan de reeks, waar wij al eerder melding van maakten. In de bijlage ziet u de nieuwe fouten.

Wij hebben de redactie van de Drenthe Encyclopedie uitgebreid op de hoogte gesteld van de bij ons bekend geworden fouten.

Helaas mochten wij tot nu toe niets vernemen dat ook maar op een reactie leek.

Nu blijkt dat de redactie niet gevoelig is, blijft er maar één alternatief over.

Het boekwerk bevat teveel fouten en hoort niet thuis in bibliotheken of bij de mensen in de boekenkast.

Wij zijn de mening toegedaan, dat de Drenthe Encyclopedie onder verantwoordelijkheid van de staten van Drenthe is verschenen en dat de staten ook verantwoordelijkheid dragen voor de belastinggelden die daar mee annex zijn.

De ongelukkige kopers dienen schadeloos gesteld te worden.

Dit kan alleen door tegen inlevering van het boekwerk de koopsom terug te geven.

Daartoe dienen er advertenties te worden geplaatst. Daarin kan dan tevens alvast worden vermeld dat er gewerkt zal worden aan een correcte uitgave die over enkele jaren zal dienen te verschijnen.

Wij blijven wijzen op het feit dat een encyclopedie een betrouwbaar naslagwerk moet zijn en dat deze uitgave niet als zodanig betiteld kan worden en derhalve niet beschikbaar mag blijven zijn.

In afwachting van uw reactie,

namens de OPD-fractie,
Ch.C. de Haas.

Bijlage:
Greep II uit de fouten in de Drenthe Encyclopedie.

i.a.a. de heer Gerding.

Drenthe moet Drenthe blijven!

Greep II uit de fouten en gebreken van de Drenthe Encyclopedie

p. 2 Bij het lemma aardappel ontbreekt ten onrechte de vroeger zeer populaire consumptie veen-aardappel, de in Drenthe zg 'blanke' of 'helle', een op de 'Malta' gelijkend soort dat veel aftrek vond in de steden.

p. 12 Familie Van Coevorden is een joodse familie. De adellijke Drentse familie heet Van Coeverden. Idem dito p. 165.

Onjuist is de vermelding: 'Drenthe kent nu een veertigtal advocaten en advocatenkantoren'. In 1857 telde Drenthe reeds een kleine veertig advocaten. De laatste 30 jaar is in Nederland het aantal advocaten vertienvoudigd van 1.500 tot 15.000. Een gigantische toename in enkele decennia. De tijd is in Drenthe toch niet stil blijven staan ?

p. 64 In het onderwerp Bargermeerkanaal mist de Eerste Boerwijk een verwijzingssterretje naar deze naam op p. 269.

p. 68 Het is niet de dichtgegroeide gracht die aan dit huis (Batinge) herinnert. De gracht ligt juist geheel open.

p. 83 Harry Berg heet Harm. In zijn lemma ontbreken zijn beide, in boekvorm verschenen, genealogische publicaties, te weten: resp. 'Het geslacht Berg' en 'Het geslacht Prins'.

p. 96 Ontbreekt bij het lemma Blanken onder de genoemde bekende Blankens de turfstrooiselfabrikant J. Blanken Azn. Hij was een van de belangrijkste firmanten van fa Thomas & Co. Ook het lemma Thomas & Co verwijst ten onrechte niet naar Blanken.

p. 99 Blokhuis was niet slechts lid van de Oudheidkamer Emmen, maar tevens bestuurslid.

p. 114 Bij lemma bok is vergeten de belangrijke functie van dit scheepstype bij het turfvervoer (turbokken). Er waren zelfs scheepswerven in Drenthe die zich met name op de bouw en reparatie van turbokken toededen. Zo was er zo'n werf te Poepershoeck, een buurtschap bij Hollandsche veld (overigens wordt deze buurtschap ten onrechte niet in de encyclopedie genoemd).

115 Omschrijving van lemma boksloot schiet ernstig tekort. Boksloten kwamen ook voor in de Zuidoostdrentse veengebieden, zoals o.m. de Boksloot in Bargermeer bij Emmen, waaraan de Eerste en Tweede Bokslootweg herinnert.

p. 130 Bij lemma Bourtangerveen mist ten aanzien van de leidijken een verwijzing naar p. 16 lemma Johan van Alberdingh, die immers kaarten maakte m.b.t. deze leidijken. Anders dan vermeld (20 e eeuw) werd er hier al vanaf 1882 turfstrooisel gewonnen. Onduidelijk wat wordt bedoeld met het in de 20e eeuw 'dienen van de turf als basis van de industrie'.

p. 135 Brands Jans (Nieuw-Dordrecht 1933). Moet zijn: Jans Johannes Brands (Nieuw-Dordrecht 1932)

p. 136 bij lemma brandweer verzuimd het blussen van de grote veenbranden te noemen, dan wel te verwijzen naar lemma veenbrand op p.937. Het lemma brandweer houdt op met het jaar 1928. Ook de enorme rampzalige veenbrand van 1928 te Emmer-Erfscheidenveen en Klazienaveen-Noord (bijna complete dorpen afgebrand) mist en ook in genoemd lemma veenbrand. (Panorama van 9 mei 1928 wijdde er zelfs een gehele reportage aan !) Was er toen en daarna helemaal geen brandweer meer in Drenthe - Provincie te klein ? Ten onrechte dus ook niets te vinden over de latere ontwikkelingen, zoals laddervoertuigen en blusvliegtuigen enz. en de overgang van enkele jaren geleden van vrijwillige naar professionele brandweer. Bij lemma pastoor Brenninkmeijer missen zijn (n.b. in 1977 gebundelde) 'Brieven van Drenthe' in de Nieuwe Katholieke Stem. Ook is in Assen blijkbaar niet bekend dat hij een telg was uit de bekende textielfamilie C & A (Brenninkmeijer).

p. 139 Geert Broekhuizen (1844-1928). Slechts zijn schrijverij wordt in dit lemma vermeld. Voor hem was dit echter bijzaak. Hij verdiende zijn geld met landbouwerij, was raadslid en was daarnaast wethouder van De Wijk en een aantal jaren Statenlid. Waarom van hem wel een (royale) portretfoto bij dit lemma en in het geheel niets over zijn maatschappelijke betekenis ?

p. 147 Buning. Wat voor feitelijke kennis m.b.t. Drenthe voegt de mededeling in dit lemma toe dat 'hij beoogd auteur was van een hoofdstuk in het boek 'Geschiedenis van Drenthe' wat door zijn overlijden niet gebeurde ? Wat niet gebeurd is bestaat niet.

p. 177 Onbegrijpelijk is de zin: Tot medio 19e eeuw was Dalen een landbouwdorp dat zich sinds 1850 heeft verdicht en uitgebreid'. Tot ver in de 20e eeuw was Dalen nl nog een landbouwdorp en de verdichting trad pas op na de 2e Wereldoorlog. Dat de schimpnaam 'Hamkers' voor inwoners van Dalen afgeleid zou zijn van veehandelaren uit het Overijsselse Den Ham is nonsens. Er bestaat en bestond geen enkele relatie tussen beide genoemde dorpen. Klok en klepel: de naam Hamker verwijst natuurlijk naar de ruilhandel uit vroegere eeuwen, waarbij de Dalense boeren hun (varkens)hammen ruilden tegenover andere waren, zoals suiker en koffie.

p. 189 De in het lemma Drentse Dialecten beschreven grote verscheidenheid qua dialect in het Z.O. Drentse veengebied waarbij vanuit het zuiden een 'turfgroversweg is aan te geven' duidt enkel op Erica, waarvan veel bewoners uit het Overijsselse Slagharen kwamen. De inwoners van de andere dorpen rond Erica kwamen daarentegen voor het overgrote deel uit Hogeveen en Smilde. Dat is een weg vanuit het (noord)westen.

p. 194 De wereldberoemde waterbouwkundige Leeghwater, die Smilde bezocht heette niet **ADRIAAN** maar **JAN** Leeghwater. Adriaan was zijn vader, maar die was geen waterbouwkundige en ook niet beroemd en deze heeft Smilde dan ook niet bezocht. Zijn reisgenoot was niet Danckert, maar Danckerts. Dezelfde naamsfouten trof men aan in het proefschrift van Gerding 'Vier eeuwen turfwinning' uit 1995. Na tien jaar nog steeds niet de fout hersteld, waardoor een 'historisch virus' zich - nu weer middels deze encyclopedie - en dus in veel grotere kring, ongehinderd zou kunnen verspreiden.

Lemma Dikninge: Tegenstrijdige gegevens: In de beginregel van dit lemma is dit landgoed slechts 55 ha groot, maar volgens het slot is het daarentegen maar liefst 175 ha. Wat moeten we nu geloven, het begin of het eind of is het soms nog anders ? Een slordigheid: In 1672 hebben niet de soldaten Bernhard van *Galen de abdijkerk afgebroken, maar hebben de soldaten van Bernhard van Galen enz. Daarnaast ontbreekt de (in Drenthe destijds toch een van weinigen) watermolen van Dikninge. Had bij een beschrijving van Dikninge er toch zeker bij moeten.

p. 200 Het Dommerskanaal loopt, anders dan vermeld, niet in oostelijke richting naar het Amsterdamsche en Schoonebeekerveld. Het Dommerskanaal loopt uitsluitend door het Amsterdam-scheveld. Anders dan vermeld bestaat het Dommerskanaal niet uit een gedeelte Zandpol-Amsterdamscheveld. Bedoeld zal zijn het zuidelijk van het Dommerskanaal gelegen Nieuwe Stieltjeskanaal dat thans de functie van vaarweg heeft.

p. 206 Bij Drenth wordt ten onrechte vermeld dat Ds van Lunzen, 'een rotsvast vertrouwen in zijn parochiaan had'. Van Lunzen was geen priester, maar ned. herv. predikant. Die heeft anders dan een pastoor geen parochianen, maar gemeenteleden.

p. 218 Lemma Drenthe:

A De doortrekking van de Hogeveense vaart in oostelijke richting naar het veen onder Emmen is niet begonnen in 1850, maar 1856. Vertraagd door geldgebrek en wijziging concessie.

B Eveneens anders dan vermeld werd het Stadskanaal niet vanuit het noorden doorgetrokken in zuidelijke richting als Stadscompascuumkanaal en verderop Scholtenskanaal. Het Scholtenskanaal werd daarentegen juist vanuit het zuiden (vanaf het Echterskanaal) in noordelijke richting doorgetrokken in de richting van het Stadscompascuumkanaal.

C Barger-Compascuum ontstond, anders dan vermeld, niet in 1880, maar bijna twintig jaar eerder, omstreeks 1862.

D Met het graven van het Stieltjeskanaal werd niet alleen een verbinding tot stand gebracht tussen het veen van Z.O Drenthe en het kanalenstelsel van de Dedemsvaart. Maar eveneens met het kanalenstelsel van het Overijsselskanaal (Haandrik-Almelo).

E Op p.219 is de veenderijcrisis van 1880-1896 over het hoofd gezien. Dit betekent dat hier tevens onvermeld bleef dat de werkloosheid en de armoede toen ook al hoog was.

F Op p. 219 wordt te onrechte vermeld dat in de 2e helft van de 19e eeuw Emmen de plek was waar een deel van de elite zich vestigde. Dit blijkt overigens ook niet uit deze encyclopedie die niemand van elite uit het Emmen van die tijd (1850-1940) noemt. De patricische en adellijke verveners zoals Dommers, Rahder en Van Holthe tot Echten vestigden zich bij voorkeur in de veenkoloniën zelf. In Emmen als bestuurscentrum woonden in deze categorie alleen de hogere ambtenaren.

G Anders dan gemeld hebben Hoogeteense veenarbeiders na 1850 niet als trekarbeiders aan de Dedemsvaart gewerkt. Daar ging het om Duitse en Noordwoldiger seizoenarbeiders.

H Ook leidde de aanleg van tramlijnen bij Coevorden in het begin van de 20^e eeuw niet tot een grote economische opbloei. Er was toen slechts een tramlijn t.w de DSM 1897; na WO I kwam nog de E.D.S. maar toen was de beschreven opbloei a.g.v. de tramlijnen al voorbij.

De tweede foute vermelding is dat Coevorden aan een spoorlijn kwam te liggen.. Dat waren er twee, nl de lijn van de NOLS en de lijn van Bentheimer Eisenbahn.

p. 283 Zwinderscheveld en Kibbelveen zijn geen Emmer koloniën, evenmin als overigens Witteveen. Er vestigden zich naast inwoners uit de gem. Emmen ook veel anderen. De vermelding dat er omstreeks 1910 in Emmen twee turfstrooiselfabrieken kwamen is misleidende informatie. Er kwamen er in die tijd juist drie nieuwe fabrieken (van Griendtsveen) bij, naast de al lang bestaande, zoals die van de Mij Klazienaveen.

p. 285 De Mij Emmer-Compascuum kocht het veen niet zoals vermeld van de boeren van Westenesch, maar daarnaast ook van de boeren van Emmen. De aangegeven ligging van het Emmer-Erfcheidenveen tussen het Smeulveen en Roswinkelerveen is onvolledig Het westelijke gedeelte van Emmer-Erfcheidenveen grenst in het noorden namelijk aan Weedinger-Erfcheidenveen.

p. 300 Lemma Evangelisten. Dit lemma is een rommeltje: Willem Jonker moet zijn: Wilhelm Jonker jr. Er was een Willem Jonker onderwijzer, maar dat was iemand anders. Evangelist Wim de Weerd moet zijn: Willem de Weerd. De opgevoerde Wim de Weerd was zijn zoon, die predikant was te o.a Sleen en evenals zijn vader een sterretje draagt en dus een eigen lemma heeft (op p. 1012). In dit lemma evangelisten wordt naast de reeds genoemden ook nog een evangelist J. Veenstra met sterretje genoemd. Dit betekent dat ook hij een eigen lemma heeft gekregen. 'Evangelist Veenstra' blijkt vreemd genoeg in de hele encyclopedie niet voor te komen ! Gaat het bij deze verdwaalde evangelist soms om een **spookevangelist** of is evangelisatie soms een (nog onbekende) neven-actieviteit van de schrijver* Jan Veenstra, die wel een eigen lemma heeft op p. 944 ?

p. 307 Bij Faber ontbreekt het lemma dr Sytze Faber, oud-burgemeester van Hoogeteen en oud-lid 2e Kamer Staten-Generaal voor het CDA. Ook ontbreekt een lemma van Mient Jan Faber . Hij was een landelijk bekend actievoerder/bestuurslid van het Inter Kerkelijk Vredesberaad (IKV) en geboren en getogen te Coevorden. Eveneens ontbreekt de te Coevorden geboren/getogen en evenals de beide Fabers in een gereformeerd milieu opgegroeide prof. dr mr C.A. (Flip) de Kam, hoogleraar te Groningen en oudlid van de Tweede Kamer Staten-Generaal voor de PvdA en auteur van o.a. het boek 'Betalen is voor de dommen'.

p. 321 lemma Frijling-Schreuder. Een mevrouw, echtgenote van een Drentse huisarts, waarvan voor Drenthe alleen kan worden gezegd dat zij (volgens Jan Naarding) literaire kwaliteiten had, maar na haar vertrek naar Amsterdam de letterkunde liet voor wat zij was, dient niet een lemma (nota bene nog met een portret erbij) te krijgen. Haar betekenis voor Drenthe weegt op genoemd terrein zo licht als een veer. Hoewel de redactie rijkelijk kon putten (voor wat betreft literaire schrijvers) uit het proefschrift van Nijkeuter, die daarin terecht naar volledigheid heeft gestreefd, hoeft toch niet iedere schrijfster in de encyclopedie. De keuze voor deze dame is nog te ongelukkiger omdat zij - zoals de encyclopedie meldt

- zich in haar schrijfsels ook nog eens negatief uitliet over de veenkoloniale Drent. Beter helemaal maar weglaten. Dit geldt overigens ook voor de op p. 464 met een eigen lemma beschreven mr. A.W.Kamp. Als de enige 'Drentse' verdienste van deze deftige Haagse advocaat - een Meppeler burgerzoon - was het schrijven van een openluchtspel en een artikel in 'Zoo is Drenthe' dan heb je met zulke figuren een encyclopedie gauw vol.

Ook kunnen bij de Groninger prof G.S Overdiep dergelijke vragen worden gesteld, die immers ook met slechts enkele artikelen zijn lemma op p 703 heeft gehaald.

327 Lemma Gasselte. In 1359 was hier pastoor. Moet zijn: in 1328.

De thans gepleisterde hervormde kerk. Moet zijn: de thans wit geverfde hervormde kerk. De witte pleisterlaag is in 1957 verwijderd.

In de 18e en 19e eeuw verbouwd. Moet zijn: in de 17e eeuw, nadat door oorlogshandelingen de kerk zwaar beschadigd was en in de 18e en 19e eeuw.

Wermoldus van Gasselte, zijn kleinzoon werd ook heer van Ruinen. Moet zijn: schoonzoon. Zijn nazaten hadden tot 1599 invloed, omdat de heren van Ruinen het collatierecht van de vicarie hadden.

Hier stond in de periode 1620-1645 de familie Fabritius en schoonzoon Warner Emmen als predikant.

Moet zijn: vanaf 1611 tot 1715 stonden hier leden van de familie Cuperus zich later Fabritius noemende, als predikant. De laatste Fabritius werd opgevolgd door zijn schoonzoon Warner Emmen.

Bron: J.Kroezinga. Geschiedenis van de kerk van Gasselte, 2e druk 1998).

Aanvulling: Het kerkhof om de kerk met nog ca 150 grafmonumenten, valt sinds 2002 onder monumentenzorg. In de kerk bevindt zich een, eveneens onder monumentenzorg vallend, Scheuerorgel uit 1839.

Rond 1900 kreeg Gasselte een turfstrooiselfabriek. Dit is niet waar. In geen enkel handboek wordt een turfstrooiselfabriek in Gasselte genoemd. Die heeft nimmer bestaan. Met deze fabriek is nu de **vierde spookfabriek in deze encyclopedie opgedoken. In de vorige "greep fouten" waren reeds enkele spookfabrieken zoals de beide nooit bestaan hebbende steenfabrieken te Nolde en de idem dito aardappelmeelfabriek te Beilenesignaleerd. Er komt hier dus nog een vierde spookfabriek bij!** Er zullen nog meer volgen.

De korenmolen uit 1840 is herbouwd en ingericht als trouwzaal. Moet zijn: heeft maar een paar korte periodes als trouwzaal dienst gedaan, na 1960 niet meer. In de molen bevindt zich een klein museum bakkerswinkeltje.

p. 332 Lemma Gees. In 1857 kreeg het dorp een christelijke gereformeerde kerk, die tot 1914 dienst heeft gedaan. Moet zijn: christelijk afgescheiden kerk. De christelijk afgescheidenen werden in 1842 door de overheid erkend, mits zij afstand deden van de naam gereformeerd. Ze noemden zich daarom christelijk afgescheiden.

Bij Geesbrug ontbreekt ten onrechte het werkkamp Geesbrug, zie hieronder op p. 1023

Bij Geesbrug verwijst een sterretje naar een lemma Vossebelt-Feroflex. Dit blijkt echter niet onder die naam te bestaan. Wel wordt een bedrijf Vossebelt genaamd onder het lemma van de gelijknamige buurtschap op p. 987 genoemd. Dat zal hem zijn. Helaas is het al enige tijd failliet. De buurtschap bestaat nog wel.

p. 342 lemma Geomorfologie. Waarom hier niet, zoals wel hierna in lemma Geschiedschrijving op p. 345 en 345 alle proefschriften en andere boeken over dit onderwerp in Drenthe genoemd zoals die van K. Bouwer enz. ?

p. 358 Bij lemma F.A. Gosselaar is ten onrechte onvermeld gebleven de eveneens inwonende H.F. Gosselaar. Zij waren kinderen van de zich zelf het leven benomen hebbende herv. predikant van Schoonebeek en waren met hun moeder in Assen gaan wonen. H.F. Gosselaar ontwikkelde zich later tot een van de belangrijkste verveners van Zuidoost-Drenthe. Hij was een van de eigenaren van het Barger-Compascuum.

p. 359 lemma Transportgroep Van der Graaf BV . Anders dan vermeld gaan de wortels van dit bedrijf niet terug tot 1860, toen H. van der Graaf in Dedemsvaart een beurtvaart op Zwolle begon. Diens grootvader Berend van der Graaf begon ca 1820 reeds een beurtvaart op Zwolle.

- p. 365 Bij Weber, waar sprake is van lok, ontbreekt een verwijzing naar het lemma Lokfabriek van J.L. Allagnou op p. 567.
- p. 402 Lemma Hesselink, W, (1816-1887) vermeld als (mede) oprichter van het Plaatselijk Nut te Vries. Het sterretje hierbij verwijst naar het Nut of de Maatschappij tot t Nut van t Algemeen. Deze verwijzing is echter onjuist. Een plaatselijk Nut was een onafhankelijke plaatselijke club, die geheel los stond van genoemde Maatschappij.
- p. 405 lemma Hiddingh. Eigenerfdengeslacht, dat in de 15e en 16e eeuw in Rolde woonde. Moet zijn: en in Roden (Mensinghe) en in Norg. Aanvulling: De familie Hiddingh bezat als enige eigenerfde familie in Drenthe het recht van belijning, d.w.z. het recht om over de hele provincie Drenthe stukken te zegelen. In de praktijk werd dit recht uitgeoefend door de oudste zoon.
- p. 457 verzuimd is het jaar mee te delen, waarin Jongbloed als burgemeester van Sleen aftrad. Dat was in 1927.
- p. 459 Anders dan in dit lemma wordt gesuggereerd was W. Jonker Jr in Erica niet een evangelist van de Vrije Zendingsgemeente. Hij was daar in functie als evangelist van de ned. herv. evangelisatievereniging, die onder de kerk van Nieuw-Amsterdam viel. Het lokaal was geen afzonderlijk gebouw, maar houten aanbouw aan zijn woning.
- p. 472 Onjuist is de stelling dat (m.u.v. Meppelerdiep en N.Willemskanaal) de Drentse kanalen van oorsprong in wezen alle turfvaarten zijn. Zo is b.v. de Jongbloedvaart naar Sleen een werkverschaffingsproject, zonder dat daarbij van een turfvaart sprake is.
- p. 473 Lemma Kapelgemeente. Een kapelgemeente, waarin rechtzinnige hervormden zich verenigden, was niet alleen een Asser aangelegenheid. Anders dan het lemma doet voorkomen waren/zijn er ook in veel andere Drentse plaatsen zgn Kapelgemeenten, zoals o.m. in Emmen.
- p. 475 lemma Karst. De zinsnede 'In het dorp behoorde hij tot de notabelen die onder meer de gereformeerde kerk bestuurden' is verwarringwekkend. Anders dan de ned. herv. kerk kende de gereformeerde kerk geen notabelen. Karst was dan ook geen notabel van de kerk, maar kerkenraadslid.
- p. 503 Jasper Klijn. Bij dit lemma nagelaten te vermelden dat aannemer van het Oranjekanaal ook zelfstandig veeneigenaar (vervener) was te Schoonoord.
- p. 522 Ten onrechte wordt ten aanzien van de naamgever van Kremboong Frederik s'Jacob (niet zoals de tekst vermeldt Frederik 's Jacob) nagelaten te vermelden dat hij de verveningscompagnon van Rahder te Noordscheschut was. Het zuidelijk gedeelte van deze latere houtplantage was aanvankelijk veengrond geweest dat grensde aan de veenderij van de firma Rahder.
- p. 567 Anders dan vermeld is lok niet een Drentse benaming voor wollegrasveen. Het woord komt ook buiten Drenthe, zoals Brabant en Limburg voor en is zelfs vrij algemeen gebruikt.
- p. 575. Anders dan gemeld is niet in 1853 begonnen met de aanleg van de Lutterhoofdwijk, maar enkele tientallen jaren eerder.
- p. 562 Aanvulling m.b.t. Linde. Evenals bij Steenberg op p. 860 hier vermelding maken van het te Linde al eeuwenlang wonende gelijknamige eigenerfdengeslacht: J.W.T.M. Beekhuis-Snieders, e.a. Zeven Zuidwest-Drentse familie-archieven, Assen 1983.
- p.582 Onbegrijpelijkerwijs ontbreekt hier de bekende te Meppel in 1889 geboren en getogen zeer bekende kunstschilder Jan Mankes. Zijn werken blijken steeds meer gewild te zijn en brachten bij Christies recordbedragen op. 'Werk Jan Mankes wordt onbetaalbaar' kopte eens de Meppeler Courant. De encyclopedie nam blijkbaar alleen lemma's op van Meppeler zondagsschilders als Ponne, Arendshorst, Mol. Dit is nog temeer bevreemdend omdat in Meppel een straatnaam, de Jan Mankeshof naar hem is vernoemd, wat niet het geval is bij genoemde zondagsschilders. Evenals elders in Neder-

land, waar in Nunspeet een Jan Mankesstraat is .

p. 596 Bij lemma Meppel ontbreekt bij ds Chr. Hein een verwijzingssterretje naar diens lemma op p. 395

p. 651 Bij lemma Nieuw-Buinen ontbreekt bij industrie de papiermolen van J. Wolthuis, de enige van Drenthe, NDVA 1962, p. 146 en tevens ontbreekt de turfstrooiselfabriek uit 1882 van Huizingh, waarbij ook een molen betrokken was.

p. 621 bij Lemma Molenwijk (Kanaal te Smilde) zijn over het hoofd gezien de kanalen (veenwijken) eveneens Molenwijk genaamd te Odoornerveen en bij Erica.

p. 655 Nieuwlande. Anders dan vermeld wordt bij de betekenis van de schimpnaam 'Scheidsen' van de inwoners van Nieuwlande niet bedoeld op scheidstenen, maar op het feit dat dit dorp ligt aan de Hooogeveense scheid (=grenslijn tussen twee marken).

p. 633 Het glasmuseum is niet meer in Hoogeveen. Overigens ontbreekt in de opsomming van de diverse musea het Oorlogs- en Verzetsmuseum in de boerderij 'Moorsend' te Nieuwlande. Eigenaar J. Schonewille kreeg voor zijn verdiensten voor dit museum vorig jaar een koninklijke onderscheiding aangeboden. Werd overigens door hem geweigerd. Daarentegen wordt het Oorlogs- en verzetsmuseum te Assen wel genoemd.

p. 663 lemma Noordscheschut. M.b.t. de steenfabriek van de fam. Rahder is onvermeld gelaten dat J.C. Rahder eerder vanaf 1854 al een steenfabriek te Nieuweroord had gehad. Nw. Drentse Crt 29-4-1854. Wel wordt vermeld dat het dorp in 1944 een hervormde kerk kreeg, maar ten onrechte niet dat er sinds 1905 reeds een gereformeerde kerk was. Als pastorie werd toen omstreeks 1905 huize 'Valkenheim' van de familie Rahder gekocht. Als bezienswaardigheid wordt huize 'Blokland' van de fam. Rahder genoemd. Ook uit die tijd dateert het nog bestaande ongenoemde huis 'Venendal' van dezelfde familie. Daarnaast het uit het midden van de 19e eeuw daterende voormalige landgoed 'Ettenheim' van de vervener Van der Sluis ontbreekt bij de bezienswaardigheden.

p 687 lemma Oosterhesselen. De mededeling dat het dorp begin vorige eeuw een turfstrooiselfabriek bezat zal niet op waarheid berusten. Er heeft in die omgeving nimmer een turfstrooiselfabriek gestaan. **Dit is dus de vijfde spookfabriek van Drenthe, die in de encyclopedie cumuleert.**

p. 727 lemma plaatswijk. Is lang niet altijd een kanaal dat langs de veenplaatsen naar het hoofdkanaal stroomt. De plaatswijk staat allereerst in verbinding met een hoofdwijk, die wel naar het hoofdkanaal stroomt.

p. 757 lemma ds. van Raalte. Afscheiden predikant te Ommen, van daaruit had hij contact met geestverwanten. Onjuist is de toevoeging dat hij dit contact vooral in Sleen en omgeving zou hebben. Hij had dat namelijk met afscheidenen over heel Nederland. Onder andere ook met die in Sleen. Het gaat te ver te suggereren dat het met name om de groepering te Sleen zou gaan. Bij de literatuur ontbreekt G. de Leeuw, Emmen en de Van Raaltetrek (Emmen,1995).

p. 759 lemma RTV Drenthe. De schrijver van dit onderdeel noemt hierin o.m. Jan Hollenbeek Brouwer, Jan Hidding, M.H. Hollema-Eikenberg, H.A.A. Lange en Rieks Siebering als bestuurders en/of medewerkers. Hij verzuimt echter deze namen te voorzien van een sterretje om alzo te kunnen verwijzen naar hun eigen lemma's. Om naar zijn eigen lemma te verwijzen werd daarbij echter niet vergeten.

p. 787 lemma Roswinkel. Roswinkel kreeg in de 18e eeuw een veenkoloniaal karakter. Moet zijn: in de 19e eeuw.

p. 795 Johan Rusius. Het is niet bewezen dat hij uit een adellijke Franse familie stamde. Voor zijn geboorteplaats Veldhuizen moet gelezen worden: Velthausen in de graafschap Bentheim.

p. 806. Ds Van Schaick. Uit de omschrijving wordt niet goed helder van welk kerkgenootschap hij predikant was.

p. 813 In het lemma Allerd van der Scheer ontbreekt een verwijzingssterretje bij G. Visscher, die samen met hem, Van der Scheer, een medaille kreeg. Bij het lemma Dubbeld Hemsing van der Scheer ontbreekt de vermelding dat zij broers waren.

p. 856. Bij het lemma Staatsbosbeheer ontbreekt bij de opsomming van de medewerkers de functie van directeur.

Caspar Robles moet zijn: Caspar de Robles. graaf van Arenberg moet zijn: graaf van Arenberg, deze was een Zuidnederlandse prins.

p. 839 De volledige voornamen van Harm Slot zijn niet zoals vermeld Johannes Bernardus maar: Hermanus Johannes Bernardus

p. 860 Steenberg is anders dan vermeld, niet een satellietvestiging van Roden, maar juist andersom.

p. 879 Van Swinderen. De duiding van zijn afkomst is in dit lemma niet juist weergegeven. Hij was niet allereerst afkomstig uit een Gronings regentenmilieu, maar stamde uit een Groningse adellijke familie en voerde het predicaat van jonkheer.

p. 885 lemma Taverne. Aangeven wat wordt verstaan onder 'radiomisbruik' ? Dedemsvaart waar de rooms-katholieke Sint Vitus parochie haar jubileum met een eucharisti vierde: een parochie is altijd rk. Het woord rooms-katholiek weglaten.

p. 874 lemma Egbert Streuer. Waarom heeft deze een eigen lemma gekregen en moet de toch ook drie keer wereldkampioen geworden Schnieders het doen met een enkele vermelding in het lemma van Streuer ? Ook is de tekst bij Streuer cryptisch: 'Het seizoen 1984 was een hoogtepunt door het winnen van de eerste van drie wereldtitels'. Waarom niet gewoon gemeld dat deze in 1984, 1985 en 1986 wereldkampioen werd. Onderschrift foto spelt de naam Schnieders ten onrechte als Snieders.

Op p. 904 ontbreekt geheel ten onrechte het lemma Treub. M.W.F. Treub (VDB) zat vanaf 1904 tot 1913 namens het kiesdistrict Assen in de Tweede Kamer Staten Generaal. Hij was in Drenthe een bekende en veel besproken figuur. Hij werd daarna minister van financiën en was ook hoogleraar. Hij werd door zijn biograaf een staatsman genoemd.

p. 910 Lemma turfcokes. Anders dan gemeld werd turfcokes niet alleen gebruikt als brandstof. Er werd ook paraffine voor de fabricage van kaarsen en andere verlichtingsmiddelen uit gefabriceerd. Daarnaast diende het, vanaf medio negentiende eeuw, ook tot bemesting van landerijen. De eerste turfcokesfabriek van Nederland in het Overijsselse Lutten werkte reeds vanaf 1856 en het begin van deze tak van industrie ligt dan ook een kleine eeuw eerder ! dan de Drentse encyclopedie deze legt. Overigens wordt in dit lemma ten onrechte weggelaten de belangrijke in 1865 door de N.V. Nieuweroordse Veen- en Industrie Mij gestichte turfcokesfabriek te Nieuweroord. Deze eerste Drentse turfindustrie wordt in de encyclopedie zelfs in het geheel niet genoemd, terwijl die toch overbedeeld is qua onderwerp veen en turf. De reden van deze omissies zullen gezocht moeten worden in het feit dat blijkens de opgegeven literatuur bij deze onderwerpen slechts die boeken waar hoofdredacteur Gerding zelf bij betrokken was zijn gebruikt. Deze eenzijdigheid wrekt zich met name in een encyclopedie, waarin juist een brede variatie aan gegevens wordt verwacht. Wel wordt onevenredig veel nadruk gelegd op de productie van turfcokes als oorlogsindustrie. Hierbij mist (om pijnlijke misverstanden te voorkomen) de vermelding dat de genoemde fabrikanten - waaronder Veldkamp - dit onder druk van de bezetter deden. De eigenaar van 'Emmerhout' was niet de heer S.K. Gorter, Dit was de firma S.K. Gorter, waarvan de gebroeders Siemon en Klaas Gorter de firmanten waren. De aanduiding van S.K. Gorter als een garagehouder te Roodeschool is onvolledig. Daarnaast exploiteerden ze een machinefabriek, wat juist ook te maken had met de turfcokesactiviteiten.

p. 912 lemma turfstrooisel. Enkel de paardentrans van Londen en Parijs worden hier als belangrijke gegadigden genoemd. Dit gold natuurlijk ook voor die van Amsterdam, Den Haag (HTM) enz.

p. 981 Van Voorn. Waarom drie afzonderlijke lemma's voor Ben van Voorn (met foto), zijn dochter Saskia en haar echtgenoot. Saskia staat immers al in haar vaders lemma en dat is genoeg. Ze werkte relatief kort in Drenthe voordat ze met haar man emigreerde.

p. 987 Vriend B.V. te Coevorden 'Dit bedrijf werd in 1989 door de heer Bos van de familie Vriend overgenomen'. Welke heer Bos?

p. 998 lemma Wachtum. Als bezienswaardigheden worden genoemd molen de Hoop 1894 en boerderijen uit eind 19e eeuw en begin 20e eeuw. Over het hoofd is hierbij o.a. gezien de authentieke begin 17e eeuwse door fam. Goring gebouwde boerderij aan het Westereind. Bij de literatuur ontbreekt dan ook het boek van S.G.Hovenkamp over de boerderijen van Wachtum.

p. 994 VVH Ver. van Vrijzinnig Hervormden. Dit lemma wekt - evenals het hierboven al genoemde lemma Kapelgemeente op p. 473 - ten onrechte de indruk dat er in Drenthe alleen te Assen een dergelijke vereniging zou bestaan. Vrijwel elk Drents dorp van enige omvang heeft een vereniging van vrijzinnig hervormden.

p. 984 Bij het lemma Vos ontbreekt **de destijds nationaal bekende dichteres Margot Vos (1891-1985)**. Zij was in het toentertijd armoedige Z.O.Drentse veengebied geboren en opgegroeid. Van nabij had zij de veenmisere meegemaakt. Hieruit moet haar bekende gedicht 'Lied van ellende' (bundel 'De nieuwe Lent') zijn ontstaan dat eindigt met 'smoren in de venen en in de smurrie van het plaggenwrak'. **Deze befaamde socialistische dichteres kreeg een eigen lemma in de Encyclopedie van de wereldliteratuur (Antwerpen, 1984), p. 188, 189 maar zij wordt in de Drenthe Encyclopedie met geen woord genoemd.** Wel wordt ze uitvoerig behandeld in het Biografisch Woordenboek van de Arbeidersbeweging, terwijl ook in 'De Nederlandse Poezie' van G. Komrij een gedicht van haar is gepubliceerd. Maar **armoede** is, zoals bekend, geen thema voor **Gerding**. Dus die socialistische dichters liever maar zo snel mogelijk vergeten.

p. 1018 lemma Weiteveen;

A Weiteveen heeft nooit en dus ook niet tot 1884 tot de gemeente Dalen behoord. De rij bovenveen boerderijtjes langs de zuidersloot stond tot ca 1913 altijd aan de noordzijde, in de gemeente Emmen. Pas na de komst van de Griendtsveen Mij na 1909 werden de boerderijtjes verplaatst naar de zuidkant van de zuidersloot in de gemeente Schoonebeek. Later kwam het gedeelte tussen zuidersloot en middensloot bij de gemeente Schoonebeek.

B Een substantiële bevolkingsaanwas uit Hogeveen en Dedemsvaart is niet bekend.

C De vervening kwam hier niet tot stand (mede) door de hoge turfprijzen tijdens de eerste wereldoorlog, maar door de vestiging van het Griendtsveen bedrijf in 1909.

D De sinds ca 1850 ontstane rij plagenhutten waren in wezen grotendeels bovenveen boerderijtjes. De bewoners pachtten deze t.b.v. de boekweitverbouw van de eigenaar van het Amsterdamsche veld, de Drentsche Landontginning Mij. Later toen de vervening hier na 1910 begon kwamen er ook plaggenhutten, maar dat was meer aan de Schoonebeeker kant.

E In 1925 verrees in het westen van de plaats niet de protestants evangelische kerk, maar een evangelisatie van de N.H. kerk.

p. 1023. Lemma Werkkampen; Onbegrijpelijkerwijs is weggelaten het Werkkamp Gees (brug), dat voor en tijdens de tweede wereldoorlog aan de noordkant van de Verl. Hoogeveense vaart bij Geesbrug lag. Ook in het zeer uitgebreide lemma Kamp Westerbork p. 464 e.v. wordt dit beruchte kamp over het hoofd gezien. Dit rijkswerkkamp Gees is het enige werkkamp in Nederland waarvan de oorspronkelijke plattegrond is blijven bestaan. Nadere info bij het oorlogs- en verzetsmuseum Moorsend (ook al geen vermelding o.i.d. in de encyclopedie) te Nieuwlande.

p. 1024 E.J. Werkman, rijksarchivaris te Assen. Dit lemma kreeg dit hoofd van een destijds kleine rijksdienst met toentertijd slechts enkele medewerkers die later veel groter zou uitgroeien tot het Rijksarchief in Drenthe (thans Drents Archief). Maar toen was hij al met pensioen. Het lemma vermeldt meer over de publicaties die hij niet het licht deed zien, dan wel: 'een proefschrift over de veenkoloniën heeft hij nooit voltooid. Uit zijn kleinere publicaties en zijn nagelaten aantekeningen blijkt dat hij veel meer

in zijn mars had'.

Van de doden niets dan goeds, maar horen dit soort ontboezemingen eigenlijk wel thuis in een encyclopedie ?

p.1034. De VVD politicus H. Wiegel staat landelijk bekend als 'het orakel van Diever', maar in de Drenthe encyclopedie komt het orakel niet voor, wel spokerij (p. 851) zoals we ook hier eerder hebben gezien. Het enkele feit dat Wiegel sinds een aantal jaren in Drenthe woont is van te weinig betekenis voor een plaatsje in het boek, zou de redering kunnen zijn. Een inconsequentie hierbij is dat genoeg (later bekend geworden) Drenthen die op jeugdige leeftijd Drenthe hebben verlaten, zoals Jan Nico Scholten bijv. er wel in blijken te staan. De kwestie Wiegel had eenvoudig kunnen worden opgelost, als men als lemma hotel Frederiks in Hogeveen - het bekende hotel van zijn schoonouders - had opgenomen en hem in verband hiermee had vermeld.

p. 1039 Willinge. In dit lemma ontbreekt dat hij in de jaren na 1911 lid was van de Tweede Kamer van de Staten Generaal.

p. 1091 lemma Zwartemeer. Vanaf ongeveer 1830 hadden de parochianen van Zwartemeer, anders dan vermeld, niet gekerkt in Nieuw Schoonebeek enz. De eerste bewoners vestigden zich er pas in 1860. Joh. Sluymers moet zijn: Joh. Sluijmer; 'de kerk stond in die tijd midden in het dorp' is onjuist. Men verwachtte dat het dorp zich rondom de kerk zou gaan uitbreiden. Dit gebeurde echter niet. Wel kwamen er achter aan de Kamerlingswijk veel plaggenhutten. De helft van de tekst gaat over de rk kerk. Nagelaten is echter te vermelden dat de kerk werd gewijd aan de St. Antonius van Padua en dat de kerk de St Antoniuskerk heet. Ook is hierbij niet vermeld dat de kerk al weer jaren voor religieuze doeleinden wordt benut. Zo worden er zg (latijnse) tridentijnse missen gecelebreerd. Ook is de kerk daarnaast nog steeds in gebruik als woning bij de eigenaar, een particulier. Vreemdgenoeg was de gereformeerde kerk niet meer dan een regel waard, terwijl de gereformeerden daar toch ook een aanzienlijk deel van het bevolkingsaantal uitmaken.

VOORLOPIGE CONCLUSIES

DE BETROUWBAARHEIDSVRAAG

De fouten - in de zin van feitelijke onjuistheden - hebben zich, blijkens alleen al de beide 'grepen uit de fouten', tot onaanvaardbare hoogte opgehoopt. Dit is ernstig, nog afgezien van de vele, mogelijk vrij onschuldige lijkende taal- en naamsfouten, die onder slordigheden kunnen worden gerekend. Zo'n 'onschuldige' naamsfout is bijv. Danckert i.p.v. het juiste Danckerts (p. 194). Dit laatste geldt evenwel niet voor de van een foute voornaam voorziene wereldberoemde Jan Leeghwater, die op diezelfde pagina abusievelijk Adriaan Leeghwater wordt genoemd. Hier krijgt een van de kopstukken uit de vaderlandse geschiedenis in Drenthe opeens andere, nieuwe - niet bij hem passende - naam. Dit kan bij de gebruiker verwarring opleveren, zeker bij kinderen en jeugdigen, die om onderwijs- en educatieve redenen van dit naslagwerk gebruik maken. Het ligt immers voor de hand dat het naslagwerk - een veronderstelde betrouwbare gids - vooral bij scholen en bibliotheken aanwezig zal zijn. In de meeste huiskamers in Drenthe zal het echter niet in de boekenkast staan. Daarvoor is de aanschafprijs - 120 Euro - gewoonweg te hoog. Zo is er van dit door de staten beoogde 'geschenk aan de bevolking' weinig terechtgekomen. Aan de andere kant zullen de gezinnen - voornamelijk die in de hogere inkomensgroepen - die hem wel hebben aangeschaft tenminste recht hebben op een betrouwbare aanschaf.

Verkeerde voorstellingen

Het naslagwerk kenmerkt zich daarnevens door evenzo vele verkeerde voorstellingen van zaken, zowel naar tijd als naar plaats, lacunes, onevenwichtig- en tegenstrijdigheden. Zo leest men bijv. dat in de gem. Emmen omstreeks 1910 twee turfstrooiselfabrieken zijn opgericht. Bij het verderop staande lemma turfstrooisel blijken er in Emmen opeens veel meer van dergelijke fabrieken te hebben gestaan. De vermelding van nooit bestaan hebbende turfstrooiselfabrieken bij Gasselte en Oosterhesselen is zonder meer een ernstige fout, die lezers op het verkeerde been zet. Hierboven zijn ze wel als spookfabrieken aangeduid. Er komen in deze encyclopedie helaas veel te veel van dit soort verschijnselen voor. Dat mag niet. De (wetenschappelijke) betrouwbaarheid van het naslagwerk is hier namelijk in het geding. De vraag komt hierbij op of en zo ja in hoeverre dan al het andere wel juist is. Ook worden op

diverse terreinen onevenwichtigheden gesignaleerd. Dit deed zich bijvoorbeeld voor bij de als lemma opgenomen in Amsterdam geboren onbekende schrijfster van één boekje, mevr. Frijling. Daarentegen bleef de uit Drenthe afkomstige dichteres Margot Vos met een eigen lemma in de prestigieuze Encyclopedie van de Wereldliteratuur in de Drenthe encyclopedie totaal onvermeld.

Merkwaardige keuzes

De keuze van de onderwerpen - ook waar dit personen betreft - is ook lang niet altijd consistent geweest. Persoonlijke voorkeuren van de schrijvers en/of redactie lijken hier soms meer de doorslag hebben gegeven dan een uitvoering van een consistent en evenwichtig beleid. Zo zijn onderwerpen over Drentse literatuur, veen/ turf enz. onmiskenbaar overbedeeld in de encyclopedie verschenen. Hieraan zal niet vreemd zijn geweest dat twee van de hoofdredacteurs op deze beide eerstgenoemde onderwerpen zijn gepromoveerd. (Maar ook het vroegere godsdienstige leven in Zuid Drenthe en de archeologie hebben meer dan ruime aandacht gekregen). Het gevaar van overwaardering van eigen werk is dan niet denkbeeldig, wat op haar beurt dan licht aanleiding zou kunnen geven tot bedoelde overbedeling. Dit geldt ook bij de keuze van nog levende personen. Het zal de lezer niet ontgaan hoeveel nog springlevende Drentse schrijvers, historici, geografen en archeologen c.s. een eigen lemma hebben gekregen. Hun betekenis voor Drenthe zal er zijn (geweest), maar is moeilijk meetbaar. Daar staat dan tegenover dat de vele tientallen Drentse chirurgen, die in de loop van de jaren duizenden Drenten het leven hebben gered of levens hebben verlengd totaal niet genoemd worden. Hier zit dan ook de onevenredigheid, de onevenwichtigheid en misschien ook wel de ongerijmdheid...

DE TWEEHONDERD VAN GERDING

Professional of amateur

Het is te betreuren dat een grote uitgeverij als de Koninklijke Van Gorcum, die uitgave van de encyclopedie verzorgde, geen professionele redacteur(en) bij het onderhavige project heeft aangesteld. Bij deze encyclopedie bestond de (door zichzelf aangestelde) hoofdredactie nagenoeg geheel uit (al dan niet professionele) historici. Dit zijn echter geen professionele redacteurs, maar in feite op dit terrein (dwz redactiewerk) amateurs. Dit betekent dat de gevaren van hobbyïsme om de hoek kwamen kijken, waarbij de zaak wel uit de hand moest lopen.

Het is een goed gebruik dat de (vaak vele) auteurs die aan dit soort boeken meewerken zelf op de achtergrond blijven. Hun namen verschijnen dan meestal in een voor in het boek opgenomen lijst van auteurs. That's it. Op het eerste gezicht lijkt dit ook zo te zijn bij de Drentse Encyclopedie. De zaak lijkt (op dit punt) in orde. Maar als je de boeken openslaat stuit je op een ontnuchterend feit. Veel auteurs blijken in de encyclopedie een eigen lemma te hebben gekregen (of genomen). Het is opvallend dat bij deze Encyclopedie van de zo'n 100 daarbij betrokken auteurs er maar liefst 31 (zegge: eenendertig) met een eigen lemma in staan. Onderscheid moet er zijn of te wel: auteurs met of zonder sterretje... De eerstgenoemden mochten ook nog hun eigen lemma schrijven en werden daarvoor waarschijnlijk nog betaald ook. Van deze 31 was het grootste deel historicus dan wel archeoloog, zij het professioneel of amateur. Het is niet aannemelijk dat die 31 zichzelf allemaal hebben aangemeld voor hun lemma. Zij zullen hiertoe door de hoofdredacteurs zijn uitgekozen. Al hoewel, kun je je vriendjes weigeren ? - misschien waren er nog wel meer liefhebbers in de markt en werd het zelfs dringen geblazen. Als redactie kom je dan voor moeilijke beslissingen te staan.

Moet je bijv. kiezen tussen twee oud-gedeputeerden H.W. De ene wel, de andere niet, of beide wel of niet ?

Van lemma tot dilemma.

Juist om dit soort duivelse DILEMMA'S te vermijden was een onafhankelijke professionele redacteur onmisbaar geweest. Die zou onmiddellijk hebben ingegrepen. D.w.z.: korte metten hebben gemaakt aan het streven om nog in leven zijnde personages als lemma's op te nemen. Met een selectie van reeds overleden personen was het immers al moeilijk genoeg. Maar nu moest er geoordeeld worden over levenden en doden. Levenden in een encyclopedie hoort eigenlijk niet. Als je daarin komt te staan hoor je 'goed dood' te zijn. Bij overleden personen kan nl niet veel mis meer gaan. 'Van de doden niets dan goeds'. Blijkbaar kwam Drenthe hier goede doden, danwel Drenthenaren die goed dood zijn, tekort. Het amateurisme had als gevolg dat een en ander wel uit de hand moest lopen. Zo blijken dat naast de 7 als

auteurs meewerkende archeologen naderhand nog eens 15 andere archeologen met een lemma bij te zijn gekomen.

Het lijkt erop dat de hoofdredactie ook nog eens op een soort rechterstoel heeft gezeten bij de beoordeling wie er wel en wie niet een lemma zou krijgen. Ook hier weer geldt: professionele historici zijn nog geen rechters. Bij telling kom je op: (afgerond) 500 'dode lemmas' en (afgerond) 300 'levende lemmas'. Bij eerste oogopslag is het zonneklaar dat het hier om een wanverhouding gaat. Naar verhouding is het aantal levenden veel te hoog. De encyclopedie gaat immers terug tot in de prehistorie! Zo'n hoog getal aan levenden kan alleen maar verklaard worden uit een steeds meer uitgedijd zijnde vriendjeskring. Een golf, die in de praktijk nauwelijks blijkt te kunnen worden gestuit.

Spin in het web.

Genoemde 300 'levende lemma's' kunnen (globaal) onderverdeeld worden in: archeologen en veldbiologen 30, historici 15; schrijvers 45; schilders 40; beeld. kunstenaars 15; politici 55; sportlieden 60; muzikanten 40. Omdat sportlieden en muzikanten bij het vertonen van hun kunsten rechtstreeks door het publiek worden bekeken, vallen deze beide categoriën af als onverdacht. Er blijven dan 200 'levende lemma's' over. Dit zijn dus **'De tweehonderd van Gerding'**.

Die tweehonderd laten zich tot veel clusterings herleiden. Ieder die een beetje bekend is met het Drentse wereldje kan uit de encyclopedie zelf wel zo'n cluster afleiden. Als voorbeeld dienen hier de al genoemde 7 auteur-archeologen (met een lemma). Deze blijken naderhand een spin-off te hebben gemaakt van maar liefst 15 nieuwe 'lemma-archeologen' erbij. De vriendschap tussen de belangrijkste van die zeven (prof. Waterbolk) met zijn mede-auteur Gerding lijkt een van de oorzaken van dit spinning-off proces te zijn geweest. Maar ook een andere mede-auteur, zijn collega-proximus - de prov. archeoloog zal hierbij van invloed kunnen zijn geweest. Het resultaat van dit alles is bekend. Waarom al die uitgebreide alleen maar bladzijden vullende levensbeschrijvingen van die (veelal buiten Drenthe wonende niet-Drentse archeologen) en bijna al hun (niet zelden vreemdtalige) publicaties zo expliciet genoemd. Ze zullen in Drenthe bij opgravingen betrokken zijn geweest, maar zijn er echter (goed) voor betaald. Er zijn echter geen Drentse mensenlevens mee gered, zoals bij de reeds genoemde anomieën gebleven chirurgen. Een wat uitgebreider lemma waar al deze nog in leven zijnde archeologen hadden kunnen worden genoemd met eventueel hun belangrijkste publicaties was stellig voldoende geweest voor Drenthe. Een ander voorbeeld van zo'n clustering zijn de zg drukkers in de marge., waarvan maar liefst vijf een eigen lemma hebben gekregen.

Spin of spil

Genoemde spin-off blijkt zich mutatis mutandis ook te hebben voorgedaan bij veel andere van een lemma-sterretje voorziene auteurs op hun resp. (door de encyclopedie bestreken) terreinen. Zo is er van de eveneens boventallig in de encyclopedie voorkomende, al dan niet beroepsmatige, historici een mooie cluster te maken. Samen met de archeologen kom je dan al gauw op 40 eigen-lemmabezitters. Als die op hun beurt elk vier favoriete vriendjes zouden meebrengen, is het getal 200 zo bereikt...

Zo vindt men er nogal wat (oud)politici, een aantal (ex)burgemeesters, hoge Asser ambtenaren, Asser en Meppeler uitgevers, museummensen, landinrichters en ander ruimtelijke ordenaars, architecten, vormgevers, pr adviseurs en andere vriendjes van de klup. Velen vonden zich wel goed genoeg om er in te komen. Ze willen elkaar nog wel eens tegenkomen. Bijv. waar het gaat om (de afhandeling van) subsidieaanvragen. Zoals dat ongetwijfeld ook bij deze encyclopedie het geval zal zijn geweest. Alsook bij andere cultuur en/of historische projecten. Andere ontmoetingscentra die hiermee verbandhouden zijn instellingen als bijv. Het Drentse boek. Inmiddels heeft zij honderden boeken uitgegeven, dank zij diezelfde subsidies. Dit betekent vele tientallen schrijvers, van historici tot dichters en Drentse schrijvers toe. Velen van hen zijn (of moesten) eerst bij de spin langs (geweest) voor een positief testimonium. De spil waar alles om draait. Het Prins Bernhard Cultuurfonds van Drenthe en haar regenten staat om haar gulheid bekend. Als dank daarvoor heeft dit fonds - als enige in Drenthe - dan ook een eigen lemma gekregen. Ook weer typisch een geval van spin-off. De spin is daar niet te beroerd voor. Het geld komt immers niet uit de eigen zak. Ons kent ons en een groot gedeelte van de genoemde 45 schrijvers vonden op deze wijze dan ook onder een eigen lemma onderdak in de Encyclopedie.

De spin heeft een hobby

Natuurlijk is er nog de restcategorie, zo het lijkt in de encyclopedie verdwaalde figuren. Toch is dat niet zo, al vraagt het wel eens inzicht in de verhoudingen om de link te leggen met de plaats waar nu precies

de vriendschappelijke relatie ligt met de spin in het web. Neem een lemma Klaas Meinders. Hij was bedrijfsleider van het landbouwbedrijf van de Mij Klazienaveen en voorzitter van het waterschap Bargerbeek. Nou niet direct een verdienste, waarbij een benoeming tot lemma voor de hand zou liggen. Maar gelukkig had de spin een hobby, een turfclub, waar Meinders ook wat mee had. Zelfs het hoofd van de technische dienst van datzelfde waterschap werd er lid van en met hem nog enkele anderen. Een nieuwe cluster was ontstaan. Nog een bijzonder geval: Een auteur aan de encyclopedie- een amateur-historicus - bleek zeer tot zijn spijt te licht bevonden voor een eigen lemma. Al gauw werd een oplossing gevonden voor dit sneue geval. Bij wijze van substitutie kreeg nu een familielid een plaatsvervangend lemma. Het betrof hier de Meppeler verzekeringsagent en amateurschilder J. Ponne (1910-1967) (vader?). Mogelijk moest de zeer bekende uit Meppel afkomstige schilder Jan Mankes (zie hierboven in de foutenlijst onder Mankes) naar wie diverse straten zijn vernoemd en van wie in 2001 een schilderij in 2001 een half miljoen gulden opbracht !, voor deze amateurschilder het veld ruimen. Het lemma Mankes ontbreekt immers. Het is dit soort hobbyïsme en amateurïsme dat de Drentse encyclopedie heeft genekt.

Eindconclusie

Dit werk is amateuristisch en grillig in elkaar gezet en verdient het niet de titel encyclopedie te dragen. Door het grote aantal onjuistheden dient ervoor gewaakt te worden dat dit werk gebruikt wordt voor studie of naslag.

Het ware zelfs beter het knutselwerk uit de handel te nemen en de kopers ervan schadeloos te stellen. Een digitalisatie voor het internet is in deze uitvoering ook uit den boze.

De politiek komt er niet mee weg om zich achter de redactie te verschuilen nu blijkt dat in de commissievergadering Cultuur en Welzijn van 13 juni 2001 reeds het vermoeden bestond dat het Erfgoedhuis

de zaken nog lang niet op orde had (heeft) en er zelfs is geopperd om buiten het Erfgoedhuis om tot publicatie te komen, dan wel de uitgever een zwaardere rol te geven.

Waarom is aan deze verstandige woorden niet de nodige aandacht besteed?

Wie had zoveel haast om dit project er door te jassen?

Er is subsidie verstrekt zonder zich te verzekeren van de eskundigheid en betrouwbaarheid van de lasthebber.

Hierdoor ontstond het risico van een flop. Een professionele redactie had een van de belangrijkste eisen tot subsidieverstreking moeten zijn. Niet de mooie praatjes van belanghebbenden.

De politiek heeft tot taak de redactie ter verantwoording te roepen en om toelichting en uitleg te vragen. Ja, zelfs terugstorting van de subsidie en een terugroeping van de in de handel terecht gekomen exemplaren te eisen en de kopers de koopsom te restitueren.

Bovendien is men nu gewaarschuwd om zorgvuldiger te werk te gaan bij subsidieaanvragen o.m. van het Drents Plateau.